

CEPOS

Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen

Kommuner i nød

En analyse af fordelingen af midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner og fra puljen for kommunale skatteforhøjelser

CEPOS Arbejdsrapport nr. 12

CEPOS' publikationer er gratis tilgængelige for alle online på www.cepos.dk, men kan også bestilles i trykt form gennem CEPOS forlaget,
Landgreven 3, 3. sal, 1301 København K
Telefon: 33 45 60 30 eller fax: 33 45 60 45
E-mail: info@cepos.dk

© Copyright: 2011 CEPOS, Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til CEPOS.

1.udgave, 1. oplag

© Omslagslayout: CEPOS

Tryk: CEPOS Forlaget

Forlag: CEPOS Forlaget

Oplag: 200

ISBN nr.: 978-87-92581-21-1

Marts 2011

Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen

Kommuner i nød

En analyse af fordelingen af midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner og fra puljen for kommunale skatteforhøjelser

CEPOS Arbejdspapir nr. 12

Forord

Der har siden den kommunale strukturreforms gennemførelse været et meget betydeligt udgiftspres i den kommunale sektor, hvad der har ført til en række statslige tiltag med henblik på at stramme styringen af kommunernes økonomi. Trods opstramninger findes fortsat flere kanaler for kommunerne til at skaffe sig en ekstraordinær tilførsel af økonomiske midler. Sigtet med dette arbejdsrapport er at blotlægge, hvad det i virkeligheden er for hensyn, som forfølges og tilgodeses, når kommunerne søger og gives adgang til ekstra tilførsel af økonomiske midler. Analysen munder ud i en diskussion af egenskaberne i det kommunesystem, som er kommet til at fungere efter strukturreformen i 2007.

Det statistiske analysearbejde i forbindelse med papiret er udført af stud.polit. Jeppe Madsen.

Marts 2011

Henrik Christoffersen

Forskningschef i CEPOS

Indhold

1. Sammenfatning
2. Tilskuds- og udligningssystemets fordeling af økonomiske ressourcer mellem kommunerne
3. Mulige forklaringer på behovet for at få tilført ekstra økonomiske midler
4. Analysens resultater
5. En tolkning af resultaterne

Referencer

Bilag 1. Kommuner som har fået andel i puljen for tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner for 2011

Bilag 2. Kommuner som henholdsvis har ansøgt om og fået del i puljen for kommunale skatteforhøjelser for 2011

1. Sammenfatning

Næsten hele det økonomiske mellemværende mellem staten og kommunerne i det kommunale tilskuds- og udligningssystem er fastlagt ved faste beregningsregler. En lille marginal ordnes imidlertid ved skønsmæssig tildeling ud fra mere generelt formulerede kriterier efter ansøgning, som er åben for alle kommuner. Her fungerer en ordning for tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner, og fra 2010 har der tillige fungeret en ordning, hvorefter kommuner trods skattestoppet kan gives adgang til del i en pulje for kommunale skatteforhøjelser. I dette papir undersøges, hvilken funktion disse særlige kanaler for supplerende økonomiske midler til kommunerne har i 2011.

I papiret gennemføres to analyser: En analyse af hvad der kendetegner de kommuner, som har fået tildelt midler som særligt vanskeligt stillet, og en analyse af hvad der kendetegner de kommuner, som har søgt om adgang til skatteforhøjelse, samt hvad der kendetegner de ansøgende kommuner, som også har fået tildelt ret til skatteøgning. Der opstilles i begge analyser fem hypoteser, men det afvises i begge analyser, at kommuners søgning efter supplerende finansiering hænger sammen med de politiske magtforhold i de pågældende kommuner. Kommunestørrelse vises også højst at spille en meget ubetydelig rolle.

De kommuner, som i 2011 får midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner, vises at være kommuner, som *enten* er præget af økonomiske presfaktorer i form af svage socioøkonomiske strukturer og lavt beskatningsgrundlag, *eller* viser tegn på økonomistyringsproblemer i form af lav likviditet og budgetoverskridelser. Det vises i forlængelse heraf, at det generelt set ikke er de samme kommuner, der har udgiftstunge strukturer og økonomistyringsproblemer.

Analysen af hvilke kommuner, der har ansøgt om lov til at hæve skatten, viser, at en enkelt af de opstillede fem grundhypoteser kan bekræftes i den statistiske undersøgelse, når der anvendes standard kriterium for statistisk signifikans. Det drejer sig om hypotesen om, at det særligt er kommuner med væsentlige økonomiske presfaktorer i form af lavt beskatningsgrundlag og tunge socioøkonomiske strukturer, der ønsker skatteforhøjelser. Hertil kommer imidlertid, at der er yderligere tre hypoteser, som er tæt på at kunne bekræftes. Dels drejer det

sig om hypotesen om, at det er kommuner, som i særlig grad er blevet ramt af det økonomiske konjunkturtilbageslag, der har søgt om at forhøje skatten. Dels gælder det hypoteserne om, at det særligt er relativt små og mindre professionaliserede kommuner samt kommuner med svag soliditet i økonomien, der ønsker skatten øget.

Ud af de 32 ansøgende kommuner vises herefter, at regeringen har valgt at samle tildelingen af ret til skatteøgning til kommuner, som i særlig grad er kendetegnet ved manglende evne til at styre egen økonomi. Det kommer til udtryk både ved begrænset evne til at overholde egne budgetter og ved gennemførte skatteforhøjelser årene forud. Til en vis grad er de kommuner, som har fået lov at sætte skatten op i 2011 yderligere også kendetegnet ved en svag likviditet.

Anvendelsen af puljen til skatteforhøjelser er dels et resultat af, hvilke kommuner som ansøger, dels et resultat af hvorledes regeringen prioriterer blandt de indkomne ansøgninger. Når de 12 kommuner, der for 2011 blev givet tilladelse til skatteforhøjelse, sammenholdes med alle landets kommuner, viser det sig at puljen til skatteforhøjelser særligt er blevet anvendt til at skaffe øgede økonomiske midler til kommuner med et særlig stort økonomisk pres i form af udgiftstunge sociale strukturer og svagt beskatningsgrundlag. Herved kommer puljen altså til at fungere udjævnende i forhold til serviceniveauet i de danske kommuner. Dertil føjer der sig så det forhold, at regeringen da blandt kommunerne med særligt økonomisk pres prioriterer at tilgodese kommuner, som har særlig dårligt styr på deres egen økonomi.

Det er bemærkelsesværdigt, at kommuner med økonomistyringsproblemer får tilskud fra puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner, hvorimod disse kommuner ikke særlig systematisk ansøger om lov til at hæve skatten. Dette viser, at sammenhæng mellem ansvaret for udgiftsniveau og finansiering giver incitament til effektiv ressourceanvendelse. Når kommuner kan få direkte tilskud, er der reduceret incitament til at forbedre kommunens økonomistyring, hvilket kan være vanskeligt og give uro blandt medarbejderne. Det er derimod en anden sag, når den manglende økonomistyring har en pris i form af højere skatter for borgerne i kommunen, der jo ved kommunalvalget kan holde kommunalpolitikkerne direkte ansvarlige for deres forvaltning af kommunens ressourcer.

Den udvikling, der nu tegnes konturerne af, er nærliggende en udløber af de senere års udvikling i styringen af kommunerne. Skattestoppet er stadig mere definitivt kommet til at gælde også i praksis for den enkelte kommune. Hermed er der dannet en ganske snæver fastlåsning af hver enkelt kommunes beskatningsniveau, men som noget særligt er denne fastlåsning i kraft af den historiske overlevering kommet til at ske på meget forskelligt niveau. Det ser ud, som om dette især ikke er en acceptabel situation for de kommuner, der er blevet låst fast på et relativt lavt serviceniveau. Kommunerne kan dog ikke umiddelbart selv hæve serviceniveauet, da de på grund af skattestoppet ikke kan finansiere en servicestigning med en tilsvarende skattestigning. Kommunerne har i de senere år søgt at finansiere et øget serviceniveau gennem salg af jord, men denne finansieringsmulighed er blevet betydeligt reduceret på grund af den økonomiske krise. Kommuner har på den baggrund altså kun to muligheder, hvis de ønsker at øge serviceniveauet. De kan enten søge om at få lov til at øge skatten, eller de kan søge direkte tilskud fra statslige puljer til særligt vanskeligt stillede kommuner. Så længe disse kommuner selv havde muligheden for at øge udgifterne, hvis de også ville betale for det i form af højere skatter, så lå der en begrænsning indbygget i systemets ansvarsplacering. I og med, at det er den statslige styring, som nu bestemmer serviceniveauet, så er det lokale ansvar tilsyneladende blevet svækket.

Der argumenteres for, at behovet for en mere grundlæggende reformering af kommunesystemet og dets tydeliggjorte adskillelse af økonomisk ansvar og opgaveansvar er blevet presserende. Vi fik en sådan grundlæggende reformering af amterne med strukturreformen i 2007, men her blev kommunerne blot gjort større og fik flere opgaver og større budgetter.

2. Tilskuds- og udligningssystemets fordeling af økonomiske ressourcer mellem kommunerne

Det danske kommunale tilskuds- og udligningssystem er kendetegnet ved, at det alt dominerende fordelingsprincip er princippet om anvendelse af objektive kriterier. Når kommuners udgifts- og egenindtægtsgenererende situation er beskrevet ved et fastlagt sæt af indikatorer, så kan det også i hovedsagen ved hjælp af faste beregningsformler beregnes, hvilken pengestrøm kommunen udsættes for. Denne høje grad af automatik i tilskuds- og udligningssystemet indebærer flere fordele. For det første indebærer automatikken en vis – men dog langt fra fuld – forudsigelighed for de enkelte kommuner. Kommunerne har en rimelig god fornemmelse for, hvor de står flere år frem i tiden og kan disponere her ud fra. For det andet begrænser automatikken lobbyisme. Det giver simpelthen knap mening for de enkelte kommuner at bruge større ressourcer på at påvirke folketingspolitikere, embedsmænd i Indenrigs- og Sundhedsministeriet og i Finansministeriet etc. Der er heller ikke anledning til stadige folketingsdebatter om fordelingen af økonomiske midler mellem kommunerne. Helt er diskussioner om indretningen af tilskuds- og udligningssystemet dog ikke fraværende. Forskellige kommunegrupper argumenterer for justeringer i forskellige retninger, og et finansieringsudvalg i Indenrigs- og Sundhedsministeriet foretager yderligere analyser af systemets egenskaber og konsekvenser efter strukturreformen.

Indretningen af tilskuds- og udligningssystemet med objektive kriterier er ikke trivielt. I Norge foregår fordelingen af midler mellem kommunerne eksempelvis med et langt større diskretionært islæt, hvad der giver anledning til, at kommunal lobbyisme er et udbredt fænomen, jævnfør Sørensen (2003).

Princippet om objektive kriterier er dog ikke definitivt i det danske tilskuds- og udligningssystem. Systemet rummer også flere kanaler, hvorigennem der kan tilføres mere begrænsede økonomiske midler til bestemte kommuner ud fra særlige hensyn og ud fra mere eller mindre skønsmæssige kriterier. I nogle tilfælde er det kun en mindre gruppe af kommuner, som kan afgrænses definitivt, der kan komme i betragtning. Det gælder eksempelvis ø-kommunerne. En del puljer er specifikt reserveret kommuner, som gennemfører bestemte aktiviteter. Flere ordninger er imidlertid udformet, så alle kommuner i princippet kan komme i betragtning, og

hvor tildeling sker ud fra en samlet vurdering af ansøgende kommuners situation. I det følgende ses nærmere på de to nok væsentligste sådanne ordninger.

Det gælder for det første ordningen med afsættelse af en pulje til tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner. Denne ordning har fungeret i en længere årrække og fungerede således også i princippet forud for strukturreformen i 2007.

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner i hele landet fordeles i medfør af § 16 i udligningsloven. I lighed med 2010 er puljen for 2011 midlertidigt forhøjet til 500 mio. kr. Forhøjelsen er begrundet i, at et mindre antal kommuner, i lighed med året forud, aktuelt står i en vanskelig økonomisk situation, jævnfør Pressemeddelelse af 9. september 2010 fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Der er efter ansøgning i alt fordelt 380 mio. kr. fra denne pulje til 32 kommuner. Puljens øvrige midler benyttes til bl.a. udviklingsaftaler og støtte til kommuners forsøgsprojekter i landdistrikterne.

Den anden kilde til tilførsel af supplerende økonomiske midler til udvalgte kommuner er ordningen med en pulje til kommunale skatteforhøjelser. Denne ordning blev første gang bragt i anvendelse for 2010, hvor der blev afsat en pulje på 500 mio. kr., og hvor der blev specificeret et sæt af kriterier, som skulle være udslagsgivende ved Indenrigs- og Sundhedsministeriets fordeling af puljen. For 2011 er der afsat en pulje på 300 mio. kr., og der er foretaget en justering af de retningsgivende tildelingskriterier.

Selv om disse to kanaler til ekstraordinær tilførsel af penge til kommuner nok er de væsentligste mekanismer indbygget i det kommunale tilskuds- og udligningssystem til generelt og med et islæt af diskretionær vurdering at tilgodese kommuner med økonomiske vanskeligheder, er det væsentligt at være opmærksom på proportionerne. Der er for kommunernes samlede serviceudgifter for 2011 aftalt en ramme på 233 mia. kr. og for kommunernes samlede udgifter er rammen på 315 mia. kr. I forhold hertil udgør puljen for tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner mellem 2 og 3 promille. Puljen til skatteforhøjelser udgør godt 1 promille. Selv for de kommuner, som tilgodeses fra puljerne, er der højest tale om tilførsel af midler i størrelsesordenen 1 procent af kommunens bruttodriftsudgifter.

3. Mulige forklaringer på behovet for at få tilført ekstra økonomiske midler

En del af landets kommuner har ansøgt om at få del i puljen til vanskeligt stillede kommuner eller puljen til kommunale skatteforhøjelser. Indenrigs- og Sundhedsministeriet udmeldte på grundlag af ansøgningerne fordelingen af tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner for 2011 den 28. august 2010, jævnfør Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2010a). Tilladelser til skatteøgning blev udmeldt den 21. september 2010.

I dette arbejdsrapport undersøges, hvad der karakteriserer henholdsvis de kommuner, som har fået tildelt midler for 2011 fra puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner, og henholdsvis de kommuner, som har ansøgt om del i puljen for skatteforhøjelser for 2011, jævnfør oversigten i Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2010b). Endelig undersøges, hvad der kendetegner de ansøgende kommuner, som også har fået tildelt ret til skatteforhøjelse. Analysen efterprøver gyldigheden af en lang række hypoteser om mulige karakteristika ved de pågældende kommuner. Det gøres ved hjælp af en sandsynlighedsmodel, hvor der undersøges, hvorvidt forskellige forklarende variable øger sandsynligheden for, at kommunen søger om eller får tilført ekstra økonomiske midler. Da undersøgelsen drejer sig om, hvorvidt kommuner har søgt/ fået midler eller ej – i statistisk henseende undersøges altså en dummy-variabel eller 0/1-variabel – anvendes en sandsynlighedsmodel af logit-typen.

Hypoteserne, som efterprøves, er oplistet i figur 1. Tildelingen af midler til særligt vanskeligt stillede kommuner og ansøgningerne om tilladelse til skatteforhøjelse er undersøgt i modeller, som i princippet er identiske. Regeringens prioritering af, hvilke af de ansøgende kommuner, som skal gives tilladelse til skatteforhøjelse, er undersøgt i en justeret model, som afspejler de opstillede retningsgivende tildelingskriterier, jævnfør nedenfor.

Figur 1: Hypoteser om kendetegn ved de kommuner, som har fået tildelt midler fra puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner eller som har ansøgt om og eventuelt fået del i puljen for skatteforhøjelser for 2011

Hypoteser og variable	Variabelforklaring
<p>Den forklarede variabel:</p> <p>Model a. Har fået midler som særligt vanskeligt stillet (tabel 1)</p> <p>Model b. Har søgt om adgang til skatteforhøjelse (tabel 2)</p> <p>Model c. Er udvalgt blandt ansøgerne til at få del i puljen for skatteforhøjelser (tabel 3)</p> <p>Model d. Har fået del i puljen for skatteforhøjelser (tabel 4)</p>	Kommuner opført på Indenrigs- og Sundhedsministeriets oversigter.
De forklarende variable:	
Hypotese 1: Økonomiske presfaktorer	
H:1.1.a: Socioøkonomisk indeks(model a, b og d)	Måler kommunens relative udgiftsbehov i forhold til andre kommuner på basis af en række socioøkonomiske kriterier, der indgår med forskellig vægt i beregningen. Det er kriterier som f.eks. 'Antal 20-59-årige uden beskæftigelse' og 'Antal psykiatriske patienter'. ¹ Det socioøkonomiske indeks er opgjort i procent og ændringen i socioøkonomisk indeks er opgjort i procent point.
H:1.1.b: Ændringen i socioøkonomisk indeks(model c)	
H:1.2: Beskatningsgrundlag pr. indbygger(model a, b, c og d)	Kommunens budgetterede udskrivningsgrundlag, inkl. ligningsprovenu, tillagt en andel af de afgiftspligtige grundværdier og et beregnet grundlag for ejendomsværdiskat pr. indbygger 1. januar. ¹ Beskatningsgrundlaget er opgjort i 1.000 kr.
Hypotese 2: Politiske forklaringer	
H:2.1: Borgmesterens politiske tilhørsforhold(model a, b, c og d)	Dummy for om borgmesteren repræsenterer Venstre eller De Konservative. Variablen er 1, hvis borgmesteren er fra V eller K og 0 ellers.
H:2.2: Kommunalbestyrelsens fragmentering(model a, b, c og d)	Herfindahl indeks for politisk fragmentering. En høj værdi udtrykker at kommunalbestyrelsen består af få partier, hvorimod en lav værdi udtrykker at kommunalbestyrelsen består af mange partier. Variablen er opgjort i procent.
H:2.3: Velfærdskoalitionen(model a, b, c og d)	Andelen af over 18-årige der er offentligt ansat eller modtager af indkomsterstøttede overførselsindkomst. Velfærdskoalition er i procent.

¹Se <http://www.noegletal.dk/> for præcise definitioner

Figur 1 fortsat: Hypoteser om kendetegn ved de kommuner, som har fået tildelt midler fra puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner eller som har ansøgt om og eventuelt fået del i puljen for skatteforhøjelser for 2011

Hypotese 3: Negative stød til den lokale økonomi	
H:3.1: Ændring i arbejdsløshedsprocent(model a, b, c og d)	Ledighedsprocent ultimo 2008 og 2009. Variablen er opgjort i procent point.
Hypotese 4: Skala og professionalisering	
H:4.1: Indbyggertal(model a, b, c og d)	Befolkningstallet i kommunen i tusinder.
Hypotese 5: Soliditeten i den kommunale økonomi	
H:5.1: Likviditet(model a, b, c og d)	Likvide aktiver består bl.a. af kontante beholdninger pr. indbygger, indskud i pengeinstitutter pr. indbygger m.v. ¹ Variablen er opgjort i 1.000 kr.
H:5.2a: Udskrivningsprocent(model a, b og d)	Udskrivningsprocent i kommunen i 2010 ¹ .
H:5.2b: Ændringen i udskrivningsprocent(model c)	Udskrivningsprocenten er opgjort i procent og ændringen i procent point.
H:5.3: Budgetoverskridelse i 2009(model a, b, c og d)	Danmarks Statistiks opgørelse. Variablen er opgjort i procent.

¹Se <http://www.noegletal.dk/> for præcise definitioner

4. Analysens resultater

Ud af landets 98 kommuner er det 32, som har fået tildelt midler for 2011 som særligt vanskeligt stillet kommune. Kommunerne er oplistet i bilag 1. I tabel 1 er beskrevet, hvad der kendetegner de kommuner, som har fået tildelt midler.

Analysen udpeger altså særlige kendetegn ved de 32 kommuner udvalgt som særligt vanskeligt stillede set i forhold til, hvad der gennemgående kendetegner alle landets 98 kommuner.

Variabel	Koefficient	z-værdi	P-værdi
Økonomiske presfaktorer			
Socioøkonomisk indeks	-0,013	-0,80	0,426
Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	-0,164 ^{***}	-2,80	0,005
Politiske forklaringer			
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	-0,632	-0,90	0,368
Kommunalbestyrelsens fragmentering	0,021	0,30	0,762
Velfærdskoalitionen	0,004	0,07	0,948
Negative stød til den lokale økonomi			
Ændring i ledighed 2009	0,303	0,51	0,610
Størrelse og professionalisering			
Indbyggertallet(1.000)	-0,013	-1,03	0,303
Soliditeten i den kommunale økonomi			
Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000 kr.)	-0,501 ^{**}	-2,32	0,021
Udskrivningsprocent	0,963	1,63	0,104
Budgetoverskridelse	0,115	0,58	0,564

*** Angiver at variabelen er signifikant på et 1% signifikansniveau, ** angiver signifikans på et 5% niveau, og * angiver signifikans på et 10% niveau .

Det viser sig, at to af de opstillede fem grundhypoteser kan bekræftes i den statistiske undersøgelse, når der anvendes standard kriterier for statistisk signifikans, hvor det forlanges at koefficienten skal være forskellig fra nul på et 5 % signifikansniveau svarende i tabellen til en p-værdi på højst 0,05. Det drejer sig om hypoteserne om, at det særligt er kommuner kendetegnet ved væsentlige økonomiske presfaktorer og kommuner med svag soliditet i økonomien, der er kommet i betragtning. Derimod er der ikke tendens til, at det særligt er kommuner med en bestemt politisk magtstruktur, som har fået midler. Ej heller er det kommuner, som i særlig grad er blevet ramt af det økonomiske

konjunkturtilbageslag, lige som kommunestørrelse ikke forklarer fordelingen af puljemidler.

Der er 32 kommuner, som har ansøgt om del i puljen for skatteforhøjelser for 2011. Disse kommuner er oplyst i bilag 2. I tabel 2 er undersøgt, hvad der kendetegner de kommuner, som har ansøgt om del i puljen set i forhold til alle landets kommuner og dermed også i forhold til de 66 resterende kommuner, som ikke har ansøgt om del puljen.

Tabel 2: Regressionsanalyse for kommuner, som har ansøgt om del i puljen for kommunale skatteforhøjelser for 2011, model b.

Variabel	Koefficient	z-værdi	P-værdi
Økonomiske presfaktorer			
Socioøkonomisk indeks	-0,036 ^{***}	-2,57	0,010
Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	-0,057 ^{**}	-2,23	0,025
Politiske forklaringer			
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	-0,581	-1,06	0,288
Kommunalbestyrelsens fragmentering	-0,007	-0,13	0,897
Velfærdskoalitionen	-0,042	-0,91	0,363
Negative stød til den lokale økonomi			
Ændring i ledighed 2009	1,112 [*]	1,93	0,054
Størrelse og professionalisering			
Indbyggertallet(1.000)	-0,022 [*]	-1,95	0,052
Soliditeten i den kommunale økonomi			
Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000 kr.)	-0,079	-0,57	0,567
Udskrivningsprocent	-0,776 [*]	-1,73	0,083
Budgetoverskridelse	-0,232	-1,49	0,138

^{***} Angiver at variablen er signifikant på et 1% signifikansniveau, ^{**} angiver signifikans på et 5% niveau, og ^{*} angiver signifikans på et 10% niveau .

Det viser sig, at en enkelt af de opstillede fem grundhypoteser kan bekræftes i den statistiske undersøgelse, når der anvendes et 5 % standard kriterium for statistisk signifikans. Det drejer sig om hypotesen om, at det særligt er kommuner med væsentlige økonomiske presfaktorer i form af lavt beskatningsgrundlag og tunge socioøkonomiske strukturer, der ønsker skatteforhøjelser. Hertil kommer imidlertid, at der er yderligere tre hypoteser, som er tæt på at kunne bekræftes ud fra det samme kriterium og i øvrigt kan bekræftes med anvendelse af et 10 % kriterium for statistisk signifikans. Dels bekræftes da hypotesen om, at det er kommuner, som i

særlig grad er blevet ramt af det økonomiske konjunkturtilbageslag, der har søgt om at forhøje skatten, dels bekræftes så hypoteserne om, at det særligt er relativt små og mindre professionaliserede kommuner samt kommuner med svag soliditet i økonomien, der ønsker skatten øget. Derimod er der ikke tendens til, at det særligt er en bestemt politisk magtstruktur, der ligger bag ansøgninger om ret til at hæve skatten.

Ud af de 32 ansøgende kommuner har 12 fået tilsagn om ret til at øge det kommunale skattetryk. De 12 kommuner er markeret i bilag 2. I tabel 3 er undersøgt, hvad der særligt kendetegner de 12 skatteøgende kommuner set i forhold til alle de 32 kommuner, som udtrykte ønske om at hæve skatten. Hvor analysen i tabel 2 afdækkede kommunernes præferencer for skatteøgning, så belyser tabel 3 altså Folketingets og regeringens præferencer. I lyset af erfaringerne for 2010, jævnfør Christoffersen og Larsen (2010a), er de vejledende kriterier for tildeling blevet ændret. I lyset af disse ændringer er i analysen i tabel 3 gennemført en omformulering af hypoteserne H:1.1 og H:5.2, så specificeringerne i højere grad afspejler de kriterier, som for 2011 indgår som retningsgivende.

De 42 kommuner, som for 2010 søgte om lov til at sætte skatten i vejret, var gennemgående karakteriseret ved mere end kommunerne i almindelighed at være ramt af negative chok i form af øget ledighed i den lokale økonomi. Ligeledes var de ansøgende kommuner i særlig grad kendetegnet ved en manglende evne til at styre deres egen økonomi og overholde de budgetter, som de selv havde vedtaget. De 17 kommuner ud af de 42 ansøgende, som regeringen gav lov til at sætte skatten i vejret, var alene kendetegnet ved, at de havde en særlig manglende evne til at overholde deres egne budgetter.

For 2011 viser tabel 3, at regeringen ud af de ansøgende kommuner har valgt at samle tildelingen af ret til skatteøgning til kommuner, som i særlig grad er kendetegnet ved manglende evne til at styre egen økonomi. Det kommer til udtryk både ved begrænset evne til at overholde egne budgetter og ved gennemførte skatteforhøjelser årene forud. Til en vis grad er de kommuner, som har fået lov at sætte skatten op i 2011 yderligere også kendetegnet ved en svag likviditet. Der er altså tale om en prioritering, som i hovedtræk svarer til prioriteringen i det forudgående år, og ændringen af tildelingskriterier har altså ikke fjernet

skattepuljens funktion i retning af at sikre flere penge til kommuner, som bedriver dårlig økonomistyring. Sådan som de på forhånd politisk fastlagte tildelingskriterier er formuleret, falder denne anvendelse klart inden for de fastlagte overordnede politiske prioriteringer.

Resultaterne i tabel 3 er baseret på et relativt lille antal observationer. Det udgør i sagens natur et usikkerhedsmoment i en statistisk analyse. Den anvendte regressionsanalyse-metodik forudsætter, at de enkelte observationers faktiske afvigelse fra det fundne generelle mønster fordeler sig standardmæssigt. Det indebærer i teknisk henseende, at de fremkomne restled er normalfordelte. Hvorvidt dette er tilfældet er vanskeligt at forholde sig til, når antallet af observationer er lille. En standardtest for normalfordeling understøtter knap en antagelse om normalfordeling, og en nærmere undersøgelse af de 12 kommuner, som har fået tilladelse til at øge skatten, afslører, at særligt en enkelt observation er ekstrem, således at en udeladelse af denne observation vil indebære et andet resultat i regressionsanalysen. Her er tale om Vordingborg kommune, som særligt skiller sig ud fra de øvrige 11 kommuner, der også fik lov til at sætte skatten i vejret i 2011, ved kun at have en forholdsvis beskedne budgetoverskridelse. I en model, hvor variabelen budgetoverskridelse udelades, fremstår Vordingborg kommune således ikke længere som en ekstrem observation.

Tabel 3: Regressionsanalyse for kommuner, som har fået del i puljen for kommunale skatteforhøjelser for 2011 i forhold til de 32 der ansøgte, model c.

	Koefficient	z-værdi	P-værdi
Økonomiske presfaktorer			
Ændring socioøkonomisk indeks fra 2009 til 2010	0,010	0,04	0,972
Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	0,002	0,03	0,975
Politiske forklaringer			
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	-0,809	-0,70	0,485
Kommunalbestyrelsens fragmentering	0,097	0,79	0,430
Velfærdskoalitionen	0,030	0,26	0,799
Negative stød til den lokale økonomi			
Ændring i ledighed 2009	0,265	0,21	0,831
Størrelse og professionalisering			
Indbyggertallet(1.000)	-0,012	-0,44	0,660
Soliditeten i den kommunale økonomi			
Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000 kr.)	0,541	1,57	0,117
Ændring i udskrivningsprocent fra 2007 til 2010	3,717*	1,88	0,060
Budgetoverskridelse	1,528**	1,99	0,047

*** Angiver at variabelen er signifikant på et 1% signifikansniveau, ** angiver signifikans på et 5% niveau, og * angiver signifikans på et 10% niveau .

Anvendelsen af puljen til skatteforhøjelser er dels et resultat af, hvilke kommuner som ansøger, dels et resultat af hvorledes regeringen prioriterer blandt de indkomne ansøgninger. Alt i alt tegner der sig det billede, som vises i tabel 4, hvor det er undersøgt, hvad der kendetegner de 12 kommuner, som blev givet tilladelse til skatteforhøjelse sammenholdt med alle landets kommuner. Her viser det sig, at puljen til skatteforhøjelser særligt er blevet anvendt til at skaffe øgede økonomiske midler til kommuner, som er kendetegnet ved et særlig stort økonomisk pres i form af udgiftstunge sociale strukturer og svagt beskatningsgrundlag. Herved kommer puljen altså til at fungere udjævnende i forhold til serviceniveauet i de danske kommuner. Dertil føjer der sig så det forhold, at blandt kommunerne med særligt økonomisk pres prioriterer regeringen da at tilgodese kommuner, som har særlig dårligt styr på deres egen økonomi.

Tabel 4: Regressionsanalyse for kommuner, som har fået del i puljen for kommunale skatteforhøjelser for 2011 i forhold til alle 98 kommuner, model d.

Variabel	Koefficient	z-værdi	P-værdi
Økonomiske presfaktorer			
Socioøkonomisk indeks	-0,059**	-2,44	0,015
Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	-0,072*	-1,76	0,079
Politiske forklaringer			
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	-0,438	-0,60	0,549
Kommunalbestyrelsens fragmentering	0,044	0,61	1,000
Velfærdskoalitionen	0,020	0,31	0,753
Negative stød til den lokale økonomi			
Ændring i ledighed 2009	0,350	0,49	0,627
Størrelse og professionalisering			
Indbyggertallet(1.000)	-0,021	-1,21	0,227
Soliditeten i den kommunale økonomi			
Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000 kr.)	0,091	0,48	0,634
Udskrivningsprocent	-0,737	-1,20	0,232
Budgetoverskridelse	-0,021	-0,10	0,920

*** Angiver at variablen er signifikant på et 1% signifikansniveau, ** angiver signifikans på et 5% niveau, og * angiver signifikans på et 10% niveau .

5. En tolkning af resultaterne

I hovedsagen er de hypoteser, som efterprøves i tabel 1 samt i tabel 2, 3 og 4, statiske af natur. De vedrører bestemte strukturelle kendetegn ved kommunerne: Tre hypoteser vedrører henholdsvis økonomiske og socioøkonomiske strukturer, kommunestørrelse og politiske magtstrukturer, hvor tesen om størrelse knap overhovedet kan bekræftes, og hvor tesen om politik slet ikke kan bekræftes.

En af teserne er dynamisk og vedrører ændringer i de pågældende kommuners situation. Det gælder tesen om, at negative stød i form af en særlig ufordelagtig udvikling i ledighed, får kommunen til at søge om adgang til flere penge. Der viser sig en vis tendens til, at kommunerne med en stigende ledighed faktisk søger om flere midler, men ikke får tildelt dem.

Endelig kan den sidste tese også opfattes som en strukturtese om svage økonomiske strukturer, men tesen om svag soliditet i kommunens økonomi kan eventuelt vise sig snarere at være en konsekvenstese om at kommuner har svag økonomi, når de i øvrigt er kendetegnet ved bestemte strukturer. I det sidste tilfælde vil der gælde en indbyrdes sammenhæng mellem forklaringerne i den opstillede model. Hypotesen om, at svag kommunaløkonomi ligger bag tilførsel af supplerende økonomiske midler, findes i betydelig grad bekræftet. Nedenfor undersøges nærmere, hvorvidt tesen om svag soliditet i kommunens økonomi bør opfattes som en strukturtese, eller om det vil være mere nærliggende at opfatte den som en konsekvenstese.

Når resultaterne af regressionsanalyserne skal overvejes nærmere, er det væsentligt at være opmærksom på, at det samlede sæt af hypoteser rummer mulige forklaringer, som kan være indbyrdes forbundne. I tabel 5 er der beregnet mål for den indbyrdes korrelation mellem forklaringsmodellens variable. Det gælder for korrelationsmålene i korrelationsmatricen, at værdier større end omkring 0,3 kan tages som udtryk for en betydende korrelation. I hovedsagen er modellen ikke kendetegnet ved stor indbyrdes korrelation mellem de inddragede variabler, men i enkelte henseender findes faktisk indbyrdes korrelation af betydning for tolkningen af, hvad der kendetegner kommuner, som søger om og får tilført ekstra midler.

Det fremgår således, at der mellem en af modellens variable til beskrivelse af det strukturelle økonomiske pres på kommunen (beskatningsgrundlag) og en af

modellens variable til beskrivelse af soliditeten i kommunens økonomi (udskrivningsprocent) findes en betydende indbyrdes negativ sammenhæng. Kommunernes udskrivningsprocent for den kommunale beskatning findes således nok ikke i regressionsanalyserne at udgøre en signifikant forklaring på trangen til at få tilført ekstra økonomiske midler, men udskrivningsprocenten viser sig i tabel 5 at være tæt korreleret med kommunernes beskatningsgrundlag, således at kommuner med et lavt beskatningsgrundlag har en tendens til at holde en høj udskrivningsprocent. Beskatningsgrundlaget ses ydermere i tabel 5 at være korreleret med den stedfundne ændring i ledighedsprocent. Ledigheden er særligt blevet øget i kommuner, som har et relativt svagt beskatningsgrundlag.

Hertil kommer, at kommunernes grad af budgetoverskridelse er korreleret med deres likvide beholdninger, således at kommuner er mere tilbøjelige til at overskride deres budgetter, når deres likviditet er lille. Ydermere ses, at det særligt er kommuner med en høj udskrivningsprocent, som lider af svag likviditet. Når soliditeten i en kommunes økonomi er svag, kommer det altså til udtryk i en række forskellige henseender.

Tabel 5: Korrelation mellem variablerne i regressionerne¹

	Socioøkonomisk indeks	Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	Borgmesterens politiske tilhørsforhold	Kommunalbestyrelsens fragmentering	Velfærdskoalitionen	Ændring i ledighed 2009	Indbyggertallet(1.000 kr.)	Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000)	Udskrivningsprocent	Budgetoverskridelse
Socioøkonomisk indeks	1.00									
Beskatningsgrundlag pr. indbygger(1.000 kr.)	-0.35	1.00								
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	-0.13	0.15	1.00							
Kommunalbestyrelsens fragmentering	0.12	-0.12	-0.02	1.00						
Velfærdskoalitionen	0.14	-0.06	0.17	0.05	1.00					
Ændring i ledighed 2009	0.28	-0.63	0.04	0.16	0.09	1.00				
Indbyggertallet(1.000 kr.)	0.19	-0.05	-0.13	-0.10	-0.05	0.01	1.00			
Likvide aktiver pr. 1/1 pr. indbygger(1.000)	0.19	0.08	-0.09	0.00	0.00	-0.18	0.33	1.00		
Udskrivningsprocent	0.05	-0.56	-0.13	-0.06	-0.06	0.26	-0.24	-0.41	1.00	
Budgetoverskridelse	-0.15	0.05	0.12	0.07	0.02	-0.09	-0.25	-0.48	0.17	1.00

¹Korrelationstabellen er estimeret ud fra alle 98 observationer.

Det ses endvidere af tabel 5, at kommuner med et lavt beskatningsgrundlag også har tendens til at have udgiftstunge sociale strukturer. Når kommuner står med særligt udgiftstunge sociale strukturer og tillige har et relativt beskedent beskatningsgrundlag, så er det ensbetydende med, at de pågældende kommuner står med afvejningen mellem, om de skal acceptere et relativt lavt serviceniveau eller holde en relativt høj kommunal beskatning for at opretholde et gennemsnitligt serviceniveau. De ovenstående analyseresultater peger i retning af, at der i disse kommuner nu findes et særligt opadgående udgiftspres, som også giver sig udslag i, at de på trods af en i forvejen høj udskrivningsprocent ønsker at øge deres udskrivningsprocent yderligere.

Dette billede suppleres af analysen i Christoffersen og Larsen (2010b). Der er siden 2008 foregået en væsentlig konvergens i kommunernes serviceniveau i kraft af, at kommunerne med det svageste serviceniveau gennemgående har øget deres udgiftsniveau væsentligt uden samtidig at øge beskatningsniveauet særligt. Det hænger sammen med ændringen af den kommunale udligningsordning i forbindelse med den kommunale strukturreform i 2007, men det kan nærliggende også opfattes som en insisteren hos kommunerne med relativt svagt serviceniveau på at komme op på samme serviceniveau som det, der findes i landets øvrige kommuner. I sådan en situation vil de pågældende kommuner søge at opnå størst mulig tilførsel af yderligere økonomiske midler gennem puljen for tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner men også gennem puljen for skattestigning.

I det omfang denne tolkning har gyldighed ser det ud til, at kommunesektoren er i gang med at ophæve den centrale grund til et kommunalt selvstyre. Konvergens i serviceforsyning er ensbetydende med, at det kommer til at spille en stadig mindre betydende rolle, at den offentlige sektor er organiseret med stærk hensyntagen til, at serviceforsyningen kan differentieres i geografisk henseende. Den kommunale strukturreform indebar et endeligt opgør med muligheden for geografisk differentiering af serviceniveau på sygehusområdet og gymnasieområdet. Til gengæld for en indretning af velfærdssektoren ud fra et sådant differentieringshensyn blev hensynet til produktivitet opprioriteret i forhold til sygehuse og gymnasier med produktionsafhængig finansiering, konkurrenceudsætning m.v. Konvergens også på kommunalt niveau kan eventuelt åbne for, at reformer, som yderligere opprioriterer hensynet til produktivitet, bliver politisk mulige at gennemføre.

En anden væsentlig grund til et kommunalt selvstyre er sammenhængen mellem ansvaret for finansieringen og prioriteringen af de kommunale velfærdsydelser, hvor kommunerne i princippet selv fastsætter skatteprocenten og udgiftsniveauet, så det er borgerne i kommunen, der kommer til at betale for et øget serviceniveau i form af øget skat. Det har således en pris for borgerne – og dermed også for politikerne – i form af højere skatter at øge de kommunale udgifter.

Denne sammenhæng mellem ansvaret for serviceniveauet og finansieringen vil alt andet lige have en disciplinerende effekt på og øge incitamentet til efficiente

udgiftsbeslutninger i kommunerne. Tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner svækker den disciplinerende effekt, fordi disse tilskud ydes uden at de modtagende kommuner mærker at skulle betale nogen pris for pengene. Det er i den forbindelse interessant at bemærke, at de kommuner, som har søgt og fået tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner har en tendens til *enten* at være kendetegnet ved særlige økonomiske presfaktorer *eller* svag soliditet. Det er således både hypoteserne vedrørende beskatningsgrundlag og dårlig likviditet, der kan bekræftes i analysen af tildelingen af midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner.

Der er ikke nogen betydende korrelation mellem økonomiske presfaktorer og henholdsvis likviditet og overskridelse af budgettet (disse to variable for soliditeten er dog stærkt korrelerede). Budgetoverholdelse og likvide beholdninger kan i høj grad betragtes som indikatorer for professionaliseringen og kvaliteten af kommunens økonomistyring. Der er således intet, der taler for, at en kommune bør have større sandsynlighed for at overskride budgettet og komme i konflikt med kravene til likviditetsbeholdningen, fordi kommunen står over for stærke økonomiske presfaktorer, da en dygtig forvaltning kan tage højde for dette ved budgetlægningen og den løbende økonomistyring.

En kommune med budgetoverskridelser og lav likviditet har i princippet følgende muligheder for at rette op på situationen: Den kan enten effektivisere, sænke serviceniveauet, øge skatten, sælge aktiver eller søge om tilskud fra en statslig pulje. Sidstnævnte er umiddelbart den mest omkostningsfri mulighed for kommunalpolitikerne i relation til deres vælgere, da finansieringen af statslige tilskud til en enkelt kommune bliver fordelt på samtlige borgere i hele landet. Salg af aktiver er en løsning uden politiske omkostninger, men denne mulighed er reduceret betydeligt pga. den økonomiske krise. Effektiviseringer kan give problemer i forhold til kommunens medarbejdere. Øget skat og reduceret serviceniveau vil direkte påvirke vælgerne i kommunen, og dermed vil disse løsninger have den største politiske omkostning.

I lyset af disse mekanismer er det forståeligt, at kommuner med lav likviditet søger om tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner. Derimod er der ikke tendens til at kommuner med lav likviditet og budgetoverskridelser har ansøgt om

at få lov til at øge den kommunale beskatning. Her skal kommunerne betale en anderledes høj pris for at få adgang til flere penge.

Den udvikling, som der nu tegnes konturerne af, er nærliggende en udløber af de senere års udvikling i styringen af kommunerne. Skattestoppet er stadig mere definitivt kommet til at gælde også i praksis for den enkelte kommune. Hermed er der dannet en ganske snæver fastlåsning af hver enkelt kommunes beskatningsniveau, men som noget særligt er denne fastlåsning i kraft af den historiske overlevering kommet til at ske på meget forskelligt niveau. Det ser ud som om, dette især ikke er en acceptabel situation for de kommuner, der er blevet låst fast på et relativt lavt serviceniveau. Så længe disse kommuner selv havde muligheden for at løfte serviceniveauet, hvis de også ville betale for det i form af højere skatter, så lå der en begrænsning indbygget i systemets ansvarsplacering. I og med, at det er den statslige styring, som nu bestemmer serviceniveauet, så er det lokale ansvar tilsyneladende blevet svækket. Kommunerne er i højere grad blevet rene udgiftsadvokater, da skattestoppet indebærer, at merudgifter i kommunen skal finansieres gennem øgede statslige tilskud i stedet for kommunale skatteforhøjelser. Paradoksalt nok ser skattestoppet i denne henseende ud til at udgøre en udgiftsdrivende mekanisme, der ligeledes kan reducere incitamentet til effektiviseringer i kommunerne. Det skal i den forbindelse bemærkes, at skattestoppet i kommunerne ikke frem til 2011 har medført et tilsvarende udgiftsstop for de kommunale udgifter. Der har således siden indførelsen af skattestoppet i 2001 hvert år været en meget betydelig vækst i de kommunale udgifter, der ikke er blevet modsvaret af tilsvarende statslige besparelser. De offentlige udgifter og indtægter er i de seneste år kommet mere og mere under pres fra den demografiske udvikling, lavkonjunktur mv., og denne udvikling vil formentlig fortsætte i de kommende år. Det indebærer, at behovet for en mere grundlæggende reformering af det nuværende kommunesystem med dets tydeliggjorte adskillelse af økonomisk ansvar og opgaveansvar hele tiden bliver mere og mere presserende. Vi fik en sådan grundlæggende reformering af amterne med strukturreformen i 2007, men her blev kommunerne blot gjort større og fik flere opgaver og større budgetter.

Referencer

Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen (2010b): Regionale forskelle i kommunernes serviceniveau og reale udgiftsvækst fra 2008 til 2010. En analyse af forskellene i udgifts- og serviceniveauet i de danske kommuner efter strukturreformen. CEPOS Arbejdsrapport nr. 11.

Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen (2010a): Kommunale skatteforhøjelser. En analyse af baggrunden for kommunernes ønsker om at øge den kommunale beskatning i 2010. CEPOS Arbejdsrapport nr. 8.

Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen (2009): Budgetdisciplin i kommunerne. En analyse af forklaringerne på kommunernes budgetoverskridelser. CEPOS Arbejdsrapport nr. 6.

Finansministeriet (2010): Aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2011.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2010b): Pressemeddelelse om kommuner som har søgt om at hæve skatten i 2011. 9.9.2010.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2010a): Pressemeddelelse om fordeling af tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner. 28.8.2010.

Pedersen, Niels Jørgen Mau (2007): Den offentlige sektor i flere niveauer. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Sørensen, Rune (2003): "The political economy of intergovernmental grants: the Norwegian Case". I *European Journal of Political Research*.

Bilag 1: Kommuner, som har fået andel i puljen for tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner i hele landet for 2011. (mio. kr.)

Assens	10	Morsø	14
Brønderslev	17	Norddjurs	14
Frederikshavn	17	Nordfyns	11
Faaborg-Midtfyn	10	Odsherred	18
Guldborgsund	17	Randers	16
Haderslev	10	Samsø	3
Hedensted	8	Skanderborg	9
Hjørring	19	Skive	10
Holbæk	14	Sorø	12
Jammerbugt	10	Svendborg	15
Kerteminde	7	Syddjurs	10
Langeland	8	Thisted	14
Lemvig	8	Tønder	11
Lolland	10	Vesthimmerland	17
Mariagerfjord	8	Vordingborg	13
Middelfart	8	Aabenraa	12

Bilag 2. Kommuner som har ansøgt om del i puljen og kommuner der har fået del i puljen for kommunale skatteforhøjelser for 2011. (1.000 kr.)

Kommune	Ansøgt	Tildelt
Assens	22.000	0
Brønderslev	25.400	17.886
Egedal	74.300	0
Favrskov	44.500	28.200
Frederikshavn	67.000	0
Haderslev	10.000	0
Hjørring	17.600	0
Holbæk	128.000	0
Høje-Taastrup	Ikke angivet	0
Ikast-Brande	25.300	19.374
Kerteminde	16.000	0
Lemvig	15.100	0
Mariagerfjord	28.000	0
Middelfart	25.000	0
Morsø	8.600	0
Norddjurs	68.100	0
Nordfyn	47.300	20.417
Nyborg	42.400	21.171
Odder	27.000	14.867
Odsherred	43.000	0
Randers	23.100	0
Rebild	7.900	0
Ringkøbing-Skjern	40.000	30.302
Silkeborg	75.000	51.881
Slagelse	51.500	0
Solrød	43.400	19.509
Struer	28.300	0
Svendborg	20.000	0
Tønder	25.800	15.000
Tårnby	37.200	0
Vejen	66.200	29.111
Vordingborg	70.000	31.711
I alt	1.223.000	299.430

Tidligere udgivne CEPOS arbejdspapirer:

Udgiftsbehov og udgifter i kommunerne - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, maj 2009.

Sammenhængen mellem kommuners udgifter til skoledrift og skolens undervisningsresultater – Geert Laier Christensen, august 2009.

Omkostningsniveauet i offentlig og privat produktion af sundhedsydelser – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, september 2009.

Multikulturalisme og integration – Søren Hviid Pedersen, september 2009.

Perceived municipal cuts and the welfare coalition – Henrik Christoffersen, oktober 2009.

Budgetdisciplin i kommunerne – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, november 2009.

Den fysiske tilstand af folkeskoler og privatskolers bygninger – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, januar 2010

Kommunale skatteforhøjelser – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2010.

De økonomiske betingelser for kommunalt selvstyre i Danmark

Kommunernes serviceniveau og reale udgiftsvækst fra 2008 til 2010

Arbejdspapirerne kan findes på www.cepos.dk

Center for Politiske Studier

CEPOS er en uafhængig tænketank, der fremmer et Danmark baseret på frihed, ansvar, privat initiativ og en begrænset statsmagt.

CEPOS er stiftet af fremtrædende danske erhvervsfolk, tænkere og kulturpersonligheder og indledte sit arbejde den 10. marts 2005.

CEPOS ønsker at bidrage til mere personlig og økonomisk frihed, retsstat og demokrati samt sunde borgerlige institutioner som familie, foreninger og kulturliv.

CEPOS vil omlægge og begrænse direkte og indirekte støtte fra det offentlige til befolkningen. Støtten skal komme de svage til gavn og afskaffes for personer, der kan klare sig selv.

CEPOS går ind for fri konkurrence og frie markeder, og er tilhænger af global frihandel og imod statsstøtte til erhvervslivet.

CEPOS udfører ikke opgaver på begæring af noget politisk parti, nogen myndighed, erhvervsvirksomhed, organisation eller privatperson.

CEPOS

CEPOS forlaget - Landgreven 3, 3. sal – 13

